

דברים שלא רואים מכאן: אוטופיה ודיסטופיה ברנסנס ובבארוק

The Things Which Are Not Seen: Utopia and Dystopia in the Renaissance and Baroque Art

0821-5585-01

סמסטר ב', תשע"ד

ד"ר תמר צ'ולקמן

סמינריון לתואר שני

שעות קבלה של המרצה: בתיאום מראש

דוא"ל: cholcman@post.tau.ac.il

תיאור הקורס:

מאפלטון דרך וויליאם מאוקהם ועד לייבניץ ניסו פילוסופים להציב אלטרנטיבות לעולם הנראה ולטעון כי עולמנו אינו העולם האפשרי היחיד וכי קיימים עולמות אפשריים אחרים. אולם היה זה תומס מור האנגלי, שבשנת 1516 טבע את המושג אוטופיה לתיאורה של חברה מושלמת היפותטית. העיסוק באוטופיה הוא עיסוק ב"מקום טוב" (*eu-topos*) ובו בזמן ב"שום מקום" (*ou-topos*). על רקע משברי המאה ה-16 שהביאו בין היתר את הרפורמציה, הקאונטר-רפורמציה, גילוי העולם החדש והגילויים המדעיים, הצורך למצוא את העולם האידאלי מתוך ה"כאוס" הפך לרלוונטי יותר ויותר.

כיצד תואר עולם בלתי נראה זה באמנות?
בסמינר זה נבחן את התממשות העולם האידאלי כמו גם את היפוכו (דיסטופיה) באמנות הרנסנס והבארוק.

From Plato through William of Ockham to Leibniz, philosophers considered the actual world to be one of many other possible worlds. Nevertheless, only in 1516, Henry More coined the word *utopia* to describe a perfect hypothetical society. The consideration of Utopia focuses simultaneously on the 'good-place' (*eu-topos*) and on 'no-place' (*ou-topos*). Facing the crises of the 16th century, which, amongst others, brought about the Reformation, the Counter-Reformation, the discovery of the New World and scientific developments, the need to find an ideal world out of the 'chaos' has become more and more relevant.

How did artists perceived and represented this invisible world?

In this seminar we will examine the realization of the ideal world and its opposite (dystopia) in the art of the Renaissance and the Baroque.

מרכיבי הציון: השתתפות פעילה (20%) ועבודה סמינריונית או רפרט (בהתאם לבחירת הסטודנט/ית) (80%).

מטלות הקורס רפרט ועבודה כתובה

מטלות קריאה: בנוסף לרשימת הקריאה, במהלך הסמסטר יצוינו מאמרים שהם בגדר חובה ממפגש למפגש.

רשימת נושאים: רשימת נושאים לעבודות תינתן בתחילת הסמסטר. יחד עם זאת, סטודנטים מוזמנים להציע נושאים משלהם עפ"י תחומי עניין, ובתיאום עם המרצה.

מבנה הקורס*:

1. הקדמה: בין פנטזיה לאוטופיה
 2. מעולמות אפשריים לאוטופיה – אוקהם, לייבניץ, תומס מור
 3. המדינה האוטופית: מאפלטון ועד ירושלים של מעלה
 4. העיר האוטופית: אדריכלות, גנים וכד'
 5. ביתי הוא מבצרי: החצר האוטופית
 6. דיסטופיה: Through the looking glass
 7. רפרטים (20 דקות כל אחד)
 8. סיכום
- * התכנית בנויה מחטיבות ונתונה לשינויים (כל חטיבה עשויה להמשך יותר משיעור אחד).

Bibliography:

מקורות – ספרי אוטופיה

- Thomas More (1478-1535), De Optimo Reipublicae Statu Deque Nova Insula Utopia (Louvain, 1516)
- Anton Francesco Doni (1513-1574), I Mondi (1552)
- Francesco Patrizi (1529-1597), La Città Felice (Venice, 1553)
- Kaspar Stiblin, Commentariolus De Eudaemonensium Republica (Basel, 1555)
- François Rabelais (C. 1495-1553), Oeuvres (Lyon, 1558)
- Lodovico Agostini (1534-1590), La Repubblica Imaginaria (Written 1585-90)
- Tommaso Campanella (1568-1639), La Città Del Sole (First Italian Version Composed 1602; First Latin Version Published 1623)
- Joseph Hall (1574-1656), Mundus Alter Et Idem ('Frankfurt' [I.E. London], 1605)
- William Shakespeare, Henry VI Part II (C. 1590), Act IV, Scene 2, And The Tempest (1611)
- I. D. M., 'Gentilhomme Tourangeau', Histoire Du Grand Et Admirable Royaume d'Antangil (Saumur, 1616) [On Gallica N101920]
- Johann Valentin Andreae (1586-1654), Reipublicae Christianopolitanae Descriptio (Strasbourg, 1619)

Lodovico Zuccolo, Dialoghi (Venice, 1625)

Francis Bacon (1561-1626), New Atlantis (London, 1627)

'Democritus Junior' (I.E. ROBERT BURTON) (1577-1640), The Anatomy Of Melancholy (Oxford, 1632), 'Democritus To The Reader'

'Domingo Gonsales' (FRANCIS GODWIN) (1562-1633), The Man In The Moone. Or A Discourse Of A Voyage Thither (London, 1638)

[Gabriel Plattes] (D. 1662), A Description Of The Famous Kingdome Of Macaria (London, 1641)

[Samuel Gott], Novae Solymae (London, 1648)

Gerrard Winstanley (1609-1676), The Law Of Freedom (London, 1652)

James Harrington (1611-1677), The Commonwealth Of Oceana (London, 1656)

Anon., 'Letters From Utopia' In Mercurius Politicus (London, 1659)

Savinien Cyrano De Bergerac (1619-1655), Les Estats Et Empires De La Lune (Paris, 1657) And Les Estats Et Empires Du Soleil (Paris, 1662)

Francis Lodwick (1619-1694), A Country Not Named (C. 1655/C. 1680?)

Margaret Cavendish, Duchess Of Newcastle (1623?-1673), The Description Of A New Blazing World (London, 1666)

[Henry Neville] (1620-1694), The Isle Of Pines, Or, A Late Discovery Of A Fourth Island In Terra Australis, Incognita (London, 1668) [Wing N505] And A New And Further Discovery Of The Islle Of Pines (London, 1668) [Wing N509].

Johann Amos Comenius (1592-1670), 'Panorthosia', In De Rerum Humanarum Emendatione Consultatio Catholica (Before 1670)

[Edward Howard] (Fl. 1669), The Six Days Adventure; Or, The New Utopia (London, 1671)

Joseph Glanvill (D. 1680), 'Anti-Fanatical Religion And Free Philosophy. In A Continuation Of The New Atlantis', In Essays On Several Important Subjects In Philosophy And Religion (London, 1676)

Gabriel De Foigny (1630-1692), Les Aventures De Jacques Sadeur Dans La Decouverte Et Le Voyage De La Terre Australe (Geneva, 1676)

ספרות מחקר

Cosgrove, Denis, ed., *Mappings*, Reaktionbooks, 1999 [910.15268 Map]

Davidson, Peter, *The Idea of North*, Reaktionbooks, 2004 [301.3 Dav] North is the point on the map by which we orient ourselves. It is also the direction taken throughout history by the adventurous, the curious, the solitary and the foolhardy. In *The Idea of North* Peter Davidson explores the very concept of 'north' through its various manifestations in painting, legend and literature.

- Grimmelshausen, Hans Jakob Christoph von, *Simplicius Simplicissimus*, Indianapolis: Bobbs-Merrill Co, 1965.
- Kempis, Thomas à, "The Imitation of Christ," in *Humanism and the Northern Renaissance*, Kenneth R. Bartlett and Margaret McGlynn, eds., Toronto: Canadian Scholars' Press Inc., 2000.
- Kunzle, D., 'Bruegel's Proverb Painting and the World Upside Down', *Art Bulletin*, lix (1977), pp. 197-202
- Schleiner, Winfried, *Melancholy, Genius, and Utopia in the Renaissance*, Weisbaden: Harrassowitz, 1991
- Christopher Kendrick, *Utopia, Carnival, and Commonwealth in Renaissance England* (Toronto: University of Toronto Press, 2004)
- Guiseppe Mazzotta, *Cosmopoesis: the Renaissance Experiment* (Toronto: University of Toronto Press, 2001)
- Roland Schaer, Gregory Claeys and Lyman Tower Sargent, eds., *Utopia: The Search for the Ideal Society in the Western World* (New York: Oxford University Press, 2000)
- Gregory Claeys and Lyman Tower Sargent, eds., *The Utopia Reader* (New York: New York University Press, 1999)
- E. M. Cioran, *History and Utopia*, trans. by Richard Howard (Chicago: University of Chicago Press, 1998)
- Marina Leslie, *Renaissance Utopias and the Problem of History* (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1998)
- Karl Mannheim, *Ideology and Utopia*, preface by Louis Wirth, introd. by Bryan S. Turner, *Collected Works of Karl Mannheim* 1 (London: Routledge, 1997)
- Pamela Neville-Sington and David Sington, *Paradise Dreamed: How Utopian thinkers have changed the modern world* (London: Bloomsbury, 1993)
- Ruth Levitas, *The Concept of Utopia* (New York: Syracuse University Press, 1990)
- A. Owen Aldridge, 'Utopianism in world literature', *Tamkang Review*, 14 (1984), 11-29
- Theodore Olsen, *Millennialism, Utopianism, and Progress* (Toronto: University of Toronto Press, 1982)
- J. C. Davis, *Utopia and the Ideal Society: A Study of English Utopian Writing, 1516-1700* (Cambridge: Cambridge University Press, 1981)
- Miriam Eliav-Feldon, *Realistic Utopias: The ideal imaginary societies of the Renaissance, 1516-1630* (Oxford: Clarendon Press, 1982)
- Luigi Firpo, *L'utopia nell'eta' della controriforma* (Turin: G. Giappichelli, 1977)

- Melvin J. Lasky, *Utopia and Revolution. On the Origins of a Metaphor or Some Illustrations of the Problem of Political Temperament and Intellectual Climate and How Ideas, Ideals, and Ideologies Have Been Historically Related* (Chicago: University of Chicago Press, 1976)
- Franco Venturi, *Utopia and Reform in the Enlightenment* (Cambridge: Cambridge University Press, 1971)
- Elisabeth Hansot, *Perfection and Progress: Two modes of utopian thought* (Cambridge, MA: MIT Press, 1974)
- Frank E. Manuel and Fritzie P. Manuel, *Utopian Thought in the Western World* (Oxford: Blackwell, 1979)
- Ruth Eaton, *Ideal Cities: Utopianism and the (Un)built Environment* (London: Thames & Hudson, 2002)
- Anthony Grafton, *Leon Battista Alberti: Master Builder of the Italian Renaissance* (New York: Hill & Wang, 2000)
- Fernando Mariás, 'From the "ideal city" to real cities: perspectives, chorographies, models, vedute', in *The Triumph of the Baroque: Architecture in Europe 1600-1750*, ed. by Henry A. Millon (London: Thames & Hudson, 1999), pp. 219-40
- Richard Krautheimer, 'The panels in Urbino, Baltimore and Berlin reconsidered', in *The Renaissance From Bruenelleschi to Michelangelo: The Representation of Architecture*, ed. by Henry A. Millon and Magnago Lampugnani (Milan: Bompiani, 1994), pp. 233-57
- Thomas DaCosta Kaufmann, *The Mastery of Nature: Aspects of Art, Science, and Humanism in the Renaissance* (Princeton: Princeton University Press, 1993)
- Christine Smith, *Architecture in the Culture of Early Humanism: Ethics, aesthetics, and eloquence 1400-1470* (New York: Oxford University Press, 1992)
- Peter Sharratt, 'The imaginary city of Bernard Salomon', in *Intellectual Life in Renaissance Lyon*, ed. by Philip Ford and Gillian Jondorf (Cambridge: Cambridge French Colloquia, 1993), pp. 33-48
- Leonardo Benevolo, *The Architecture of the Renaissance*, trans. by Judith Landry, 2 vols (London: Routledge & Kegan Paul, 1978)
- Manfredo Tafuri, *Architecture and Utopia: Design and capitalist development*, trans. by Barbara Luigia La Penta (Cambridge, MA: MIT Press, 1979)
- John Archer, 'Puritan Town Planning in New Haven', *Journal of the Society of Architectural Historians*, 34 (1975), 140-49

- Sibyl Moholy-Nagy, *Matrix of Man: An illustrated history of urban environment* (London: Pall Mall, 1968)
- S. Lang, 'The Ideal City from Plato to Howard', *Architectural Review*, 112 (1952), 90-101
- Thomas Renna, 'Campanella's City of the Sun and late Renaissance Italy', *Utopian Studies*, 10 (1999), 13-25
- Luigi Firpo, 'Renaissance Utopianism', in *The Late Italian Renaissance, 1525-1630*, ed. by Eric Cochrane (London: Macmillan, 1970), 149-67
- Marion Leathers Kuntz, *Venice, Myth and Utopian Thought in the Sixteenth Century: Bodin, Postel and the virgin of Venice*, *Variorum Collected Studies CS668* (Aldershot: Ashgate, 1999)